

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

Szerkesztőség:

hova a lap szellemi részét illető minden
küldemény intézendő N.-Péterfia utca
348 szám.

Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. **Hirdetések díja:**
100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig
80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

Kiadó hivatal:

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó
minden közlemény és küldemény inté-
zendő, Fűvészkert-utca 1080. sz.

A debreczeni ev. ref. egyház új templomának alapköletételi ünnepélyéhez.

Fontos, nagy napot élt a debreczeni ev. ref. egyház f. hó 20-án, a mikor is egyszerű, de fölemelő hatású ünnepélyességek között a Czegléd-utcán emelendő új templomának alapkövét tette le.

Századokra szóló esemény az ilyen, bármelyik egyház kebelében történjék is és sokszorosan fontos, beláthatatlanul nagy ott, hol abban, ha reményünk nem csal, — és az ilyen reménynek nem szabad megcsalni, — egy szebb jövő alapját látjuk letéve.

Debreczen városában erősen áll a kálvini reformált egyház. Sok vész és vihar elzugott már e jó város fölött s természetesen első sorban a város tulnyomó nagy részét alkotó református hitfelekezet érezte meg azok romboló hatását. De azért alapjában talán soha nem rendült meg a kálvinista Róma.

Három templomban hirdetik itt hitrokonainknak az Isten igéjét. De három templom, ilyen fekvéssel, kevés nagy Debreczen városának. Lehet-e kívánni a mai korban már, mikor annyi erős áramlat küzd az egyháziasság ellenében, lehet-e kívánni, hogy zord téli időben feljöjjenek a város legszélő pontjain lakó hitfelek léghuzamos, hideg templomainkba? Lehet-e kívánni, hogy ilyen beosztással cura pastoralist folytassanak lelkészeink, mikor nincsen közöttük parochiákra felosztva a város?

De hát most már fölépül itt a negyedik református templom is. Szép goth stylban emelendő, izléses épület lesz az. Megfelel a modern kor követelményeinek minden tekintetben. Nem a mogorva puritanismus, hanem az idők tisztító tűzében megnemesült protestantismus üti arra a maga bélyegét. Izléses, szép tiszta, kényelmes, mert télen fűtött épület lesz az.

És ezzel elkezdődhetik a debreczeni ev. ref. egyházban a szervezkedés nagy munkája. Az új templom mellé új lelkészi állomást kell szervezni. Hat lelkész között már parochiákra is lehet osztani a várost; az egységes nagy

presbyteriumot részekre lehet osztani s minden presbyternek munkát kell adni, olyat, a milyenhez ért, abban a körben, hol mindenkit ismer.

De megindulhat a lelkészi gondozás nagy munkája is a külön parochiákban. Így is óriási szám jut egy-egy lelkészre. Több mint negyvenezer embernek hat lelképásztor! Ámde ha mindenkinek megvan a saját hatásköre, melyben tudja, hogy lelkiösmeretességének teljességével kell munkálkodnia, sokkal több embert megismerhet, sokkal több emberre hathat, mint a hogy eddig tehette, mikor az egész gyülekezetre hatólag egy-egy lelkész, hogy úgy mondjuk, lelkiösmeretének ötödrészevel lehetett csak elkötelezve. A munkafelosztás elve eddig még mindenütt diadalt aratott; azt hisszük, úgy lesz, sőt kimondjuk, hogy úgy kell annak lennie a debreczeni ev. ref. egyház lelkészeinél is.

Nagy várakozással tekintünk a jövőre elibe, mert reméljük, hogy majd megindulhat közöttünk a belmissiói nemes munka is. Tavaly sokat gyűléskeztünk, eszméket cseréltünk például a gyermekisteniszteletek ügyében s azt hisszük, hogy nem hiában, mert magokat vetettünk el a jövőre számára. De a talaj még nem volt teljesen előkészítve s így a mag még nem hozhatott gyümölcsöket. Sokszor, illetékes, a helyzetet elbírálni tudó emberektől hallottuk, hogy akkor lesz az eszme teljesen, az egész gyülekezetre hatólag kivihető, ha felállítatnak a parochiák.

Most tehát az ígért földének határszéléhez immár eljutottunk!

Sokat, igen sokat várunk a jövőre. A Szombathy-Veresmarthy pár egyházas lelkületének ihlete hassa át ezen fényes egyháznak vezetőit, hogy tegyék a mi gyülekezetünket nagygyá a lelkiekben, erőssé az egyháziasságban, egygyé a közös érdekekben s akkor tán igaz lesz, mit mostanában egyik, nem egyházi lapban olvashattunk, hogy Debreczen a „legboldogabb város“ e haza folyói, bércei halmai között.

Örömmel üdvözljük az új templom alapköve letételének fontos eseményét s szivünkben kívánjuk e nagy mű

befejezésének teljességét. Krisztus az egyháznak alapköve s az a letett kő őt jelképezi. Az ő nevére tétetett az le, neki szolgáljon az dicsőségére s a mi Sionunk falai között az ő országának dicsőségét, egyedül azt szolgálja e templom mind az időknek végéig.

Somogyi Pál egyházi főjegyzőnek az ünnepély alkalmával tartott beszédét a következőkben közli lapunk.

Csiky Lajos.

Alkalmi beszéd.

Debreczenben Czegléd-utcán épülő új ref. templom alapkövének letétele alkalmából: 1886. június 20-án.

Mélyen tisztelt gyülekezet!

Egyházunk kormányzó hatósága részéről azt a megbízást nyertem, hogy a mostani kiválóan fontos ünnepélyhez képest, a templomépítési pénztár eredetét és a templom építés okait röviden terjeszszem elő.

Midőn e megbízást kész szívvel teljesítem, az időrendi egymásutánt tartom meg előterjesztésemben, legelsőben is századunk első tizedére vezetem vissza a mélyen t. gyülekezet emlékeztét. A midőn hazánk az 1790. évi országgyűlésen fellendült szellemtől áthatva, az alkotmányos szabadságnak biztosítására való törekvésben és nemzeti haladás hő vágyában egygyé forrva tömörül; a midőn anyyi zaklatás után és anyyi véráldozat árán a protest. egyház valahára biztosítva láthatja szabadságát: ekkor, a politikai tekintetből is eseményekben gazdag és méhében szebb jövőt érlelő eme korban, az egyházi élet terén buzgó egyháziasságnak és a jövőre kiható alkotásoknak szép jelei tűnnek fel szemünk előtt.

Nem lehet czélom az egyházi életnek minden jelenségeit kivittén tárgyalnom ezuttal, mert e tárgyalás felette hosszú időt igényelne és kifárasztaná nagyon a mélyen tisztelt gyülekezet türelmét; de nem szabad mellőznöm, hogy a közbuzgóság akkor emeli fel díszes nagy templomunkat, melyre korunk büszkeséggel tekinthet; nem lehet mellőznöm azoknak a vonásoknak kiemelését, melyek néhai Szombathy István főbíró özvegye, Veresmarty Zsuzsanna asszony 1810. jul. 21-én kelt végrendeletében oly méltó indító okokul szerepelnek és a melyekre ma is lelkünk elragadtatásával és tiszteletével tekinthetünk vissza.

Megváltónknak örök életre vezető vallása hatalmas erejével hatott és alkotott még abban az időben; a szíveket az Ur házában szeretete töltötte be akkor, a lélek Istenünk dicsőítésében érezte örömét és boldogságát. Istenem, meny nyire lélekemelő látni képzeletben, miként sereglik az ájtatos nép szakadatlan sűrű tömegben ünnepies komolysággal az Ur házába; mily ellenállhatatlanul ragadja lelkünket a zsufozásig tömött templomokban felemelkedő buzgó éneklés árja, s mily boldogítóan olvadnak össze a szív érzései a hálaadó és dicsőítő ima áradásában! Lehet-e, ki eme szép időszak buzgó vallásosságának megható emlékein kedvesen ne merengene el; kinek kebléből mély fohász ne fakadna fel ama meleg és boldog egyháziasságnak megújulása iránt!

Én lelki örömmel időzöm e megható emlékek szemlélésén, melyeknek változatos csoportosulatai közül ez ünnepélyes perczben emlékeztetem egy egyszerű család kised körében állapodik meg. Kicsiny a kör, két tag képezi mindössze: Szombathy István főbíró és neje Veresmarty Zsuzsanna asszony; de e kicsiny kör szeretetének melege jótékonyan árad ki a szenvedők és hívők ezreire. Tekintjük a társadalmi élet szegényeinek szenvedésén és szebb jövő képein tévedez; nemes keblökben felgyulad a vágy és megszülemlik a nemes elhatározás: segélyt adni azoknak a szegény gyermekeknek, kik az anyagi nyomor miatt nem képezhetik lelküket; kenyeret biztosítani a gyámoluktól megfosztott szegény papnéknak, kiknek helyzetét oly megindítónak találják; megszabadítani a nehéz aggodalmaktól azokat a szerencsétlen özvegyeket, kik a kereső édes apa elhunytával fájdalomtól dult kebellet, tehetetlenül kénytelenek éhezni gyermekeiknek keserves sirását hallgatni; menhelyet biztosítani azoknak, kik romboló csapások miatt mindenüket elveszítve, a felebaráti szeretet könyörületére vannak utalva; tanszéket állítani a tudománynak, hogy erről örök időre hirdettessék Istennek dicsősége; végre oltárt emelni, hogy erről az örök élet kenyerét vehesse a megpróbáltatásokban kifáradt és megtört halandó.

Mind e magas czélok közül azonban a szerető házaspár együttcsak a szegény tanulók ösztöndíjalapját vethette meg, mert Szombathy István nemes szíve 1810. jun. 15-én hirtelen és véletlenül utolsó dobant; de az együtt tervezett nagy czéloknek valószínűsítését bus özvegyességben maradt neje, 1810. jul. 21-én kelt végrendeletében összesen 54 ezer rhénes frtot tevő hagyományával biztosította. Ha a hálás utókor emléksobrot emel annak a hadvezérnek, ki győzelem dicsőségétől indítatva szerzi meg a babért; ha borostyánkösorut fon a tisztelet a költő fejére és az elismerés emléksobrot emel dicsőítésére: nem méltó-e, hogy az özvegyek, árvagyermek hálás érzelmeivel, a tudomány és egyház érdekeiért lelkesülő szív áradásával emlegessük ama nagy alapítónknak nevét, kinek kegyesség, emberszeretet, tudomány és egyház terén oly nagy alkotásait szemlélhetjük; nem mélyen érzett kötelességünk-e kegyeletes megemlékezéssel áldozni emlékének épen most, a midőn egyik legszebb alapítványát fordítjuk rendeltetésére és az ebből épüendő templom alapkövét ünnepélyesen teszszük le?! És kegyeletes ünnepélyünkkel nem ellenkezik, sőt emeli ennek hatását, ha a hálás kegyelet nyilvánulása közepett magának a kegyes alapítónőnek akarátját és intézkedését meghallgatjuk: felolvasom azért 1810. jul. 21-én kelt végrendeletét; felolvasom ebből az aranykönyvből, melyben az egyházunk részére tett kegyes alapítványok és adományok emlékét örökítjük meg.

A végrendelet így hangzik:

„Alább irtak recognoscáljuk és adjuk tudokra mindeneknek, a kiknek illik, hogy néh. főbíró Tekintetes Szombathy István ur özvegye Tts Veresmarty Susanna asszony magához hivatott bennünket a végre, hogy utolsó testamentomi rendelkezését tennők írásba. Ki is ép elmével és egészséges testtel lévén, abbéli akarátját jól megfontolva, élő szóval ekképen adta előnkbe. A megboldogult férjével gyakorta nagy hálaadással és tisztelettel magasztaltuk a felséges ur Istennek azon különös jó voltát és kegyelmességét, melyszerint munkánkra és igyekezetünkre bővséges

áldást bocsátván, oly állapotba méltóztatott helyeztetni bennünket, hogy nem csak minden előfordult szükségünket bőven teljesíthettük, hanem azon felül is javainkat reménységünk felett megszoríthattuk. Ugyanazért, legfőbb kötelességünknek esmertük, hogy Istentől vett javainknak mértéke szerint, mindenek felett az ő felsége dicsőségére, a keresztyéni szent tudomány előmozdítására és a közjóra oly fogatosan használhassunk, hogy annak gyümölcse a késő maradékra is kiterjedjen és mint ezt egymás között nem csak sok ízben emlegettük, hanem meg is határoztuk: de a megboldogult férjemnek a folyó esztendőben, Junius 15-ik napján hirtelen és véletlen történt halála miatt ezen szent szándékunkat tökéletességre nem vihettük; én azért megdölgvén és előttem tartván a világi életnek mulandóságát, melynek, mint egyebek, én is alá vagyok rekesztve, mostan, míg gyengeségemhez képest türehető egészségben és ép elmével vagyok, mind a szent végekre, mind egyebek iránt, világi javaimról következő testamentomi rendelést teszek, egymint: I) Az isten dicsőségéhez való buzgóság arra vezérlette a megboldogult férjemet, hogy tapasztalván ezen debreczeni reformata szent ekklesia gyülekezetének oly számos voltát, hogy még addig is, míg a most munkában lévő nagytemplom meg nem égett, kivált nagy innepeken és különös alkalmatosságok idején a nép a közönséges istentiszteletre úgy fel nem gyülekezhetett, hogy sokan ki ne szorultak volna; sőt a kik a templomba bémehettek is, kivált az öregek, a hely nem léte miatt állva szorongani kénytelenítettvén, nagy alkalmatlanságot szenvedtek: sok ízben emlegette, sőt velem együtt meg is határozta, hogy egy belső új templom építésére bizonyos fundációt tennénk. Minthogy tehát Istenben boldogult férjemnek halála után azon szent szándékunk végrehajtásának dicsősége egyedül reám szállott: az említett végre, u. m. egy belső új templom építésére hagyok és rendelék Huszezer azaz 20,000 rhénes forintokat. Mely iránt ez a czélem és akaratom, hogy ezen summa interesre elocáltatván és az esztendőről-esztendőre bégjövö interesse Capitalissá fordítódván és hasonlóul bátoros helyekre elocáltatván, mindaddig szaporodjon, míg bizonyos esztendők elfolyása után annyira nevelődik, hogy egy új templomnak felépítésére és tökéletes elkészítésére elégséges lésson. Azon új templom helyének, építési módjának és formájának meghatározását bizom az ide való szent ekklesia nagyérdemű előjáróira. Csak azt az egyet kérem tőlök, hogy az építendő új templomnak, akár a külső homlokára, akár belől valamely szembetünő helyen röviden fel legyen jegyeztetve, hogy az a Szombathiano-Veresmarthiana fundációból építettett; nem azért, mintha ebben keresném vagy helyheztetném az emberek előtt való dicsőséget, mely különben is a siron tul nem megyen, hanem egyedül azért, hogy ezen példa által mások is az efféle szent végekre való buzgó adakozásra serkentessenek.

Templomépítési alapul tehát ebben a végrendeletben tett huszezer frt hagyomány szolgál, mely mai napság, mind a mellett is, hogy az 1849-ik évi gyászos pénzjegyelkobzás miatt jelentékeny veszteséget szenvedett, egyházunk kormányóságának hű és éber gondjai alatt mintegy 64 ezer frtra emelkedett.

Sokkal nagyobb kegyeletet és mélyebb hálát érez mostani presbyteriumunk a kegyes alapítónó iránt, mintsem akarátát minden részében valóítani szent kötelességének

ne ismerte volna. Épen ezért úgy tervezte az építést, hogy annak költségei az alapítvány erején tökéletesen fedezhetők legyenek; de midőn a tervek elfogadása után a talaj megvizsgáltatott, ez igen kedvezőtlennek találtatott; hozzá járult ehez az, hogy igen sokan az eredetileg tervezett famennyezet helyett díszes csucsives boltozattal kívánták az építés fogatosítását: elhatározatott tehát, hogy a laza talaj czölöpökkel és beton testtel lesz erősítendő, a templom pedig az utcatalaj mostani felszine felett egy méter magas terrase-szal és csucsives boltozattal emeltessék fel. Mindezek miatt azonban az építési költség 71 ezer frtra emelkedett.

Meglehet, hogy épen a miatt, mert az alapítvány ennyire még nem növekedett meg, némelyek az építés elhalasztását látnák czélszerűbbnek s nem tagadom, magában a felolvasott végrendeletben erős alap van letéve e vélemény támogatására. Ne feledjük azonban, hogy van a kegyes alapítónónek egy későbbi — 1813. évi április 3-án kelt — végrendelete is és mint maga mondja 1810. július 21-én kelt „testamentomát ezen utóbbi rendelése által akarja magyarázni, pótolni és változtatni.“ Ennek a végrendeletnek 2-ik pontja eként hangzik: (olvassa.)

„Akarja és rendeli, hogy a mely meghatározott summá-pénzeket az elébbeni testamentomában vagy egy, vagy más végre hagyott, azon summák, az ottan folyamatban volt bankóczédulák neme és nevezet szerint való becse szerint lévén legálva, abban és ahhoz képest fizetődjenek ki, úgy, hogy az azon testamentomban legált Bankóforintok már azóta ellévén töröltetvén és azok helyébe ötannyit erő váltóczédulák jövén folyamatba; a kinek és a mi végre ott bizonyos summát bankóczédulákban hagyott, — az a pénznek mostani neme és nevezet szerint való becse szerint csak ötödrésnyiben fizetődjön ki annak idejében és fordítódjon arra a végre, a mit a debreczeni ekklesia nagyérdemű előjárói szükségesebbnek és a körülállásokhoz képest hasznosabbnak fognak itélni; azt mindazáltal megkivánja, hogy az árva gyermekek és praedicátorok özvegyei számára tett legatumát más végre ne fordítsák.“

Ki ne látná, hogy itt a kegyes alapítónó csak az árva-gyermekek és praedicátorok özvegyei számára tett legatumára nézve tartja fent előbbi feltételeit; többi alapítványaira nézve pedig minden feltételtől szabadon jogosítja fel a debr. ekklesia előjáróit, hogy úgy használják fel azokat, a mint „szükségesebbnek és a körülállásokhoz képest hasznosabbnak“ fogják itélni. Az egyháztanács mind e mellett is magának az alapítványnak erején óhajtja a templomot felépíttetni s a mennyiben az építés felülmulja az alapítvány erejét, kölcsönt szándékozik felvenni, melyet az új templom sugár tornyába alkalmazandó harangok jövedelme lesz hivatva letörleszteni.

Mindennek daczára azonban felvetheti valaki azon kérdést, melyek azon fontos indokok, a miknél fogva a templomépítéshez már most hozzá kellett kezdeni? Érzem tehát, mikép ebben a tekintetben is tájékoztatnom kell a mélyen tisztelt közönséget.

Igen könnyű belátni, hogy több mint 40 ezer lélekből álló egyházközségünkben lelkészeink működése az eddigi rendszer keretében legjobb akarat mellett sem ölelheti fel azt a tért, melyen a valláserkölcsei élet fejlesztése és egyháziasság szempontjából áldásosan hatnia és alkotnia kellene; a miért kisebb lelkészi körök alkotása vált szükségessé,

hogy ezekben a lelkeszi buzgalom, közvetlenség és hatás a legnemesebb eredményeket hozzák létre. Nem szabad felednünk azt sem, hogy mai napság távolabb fekvő városrészekben lakó hitfeleink kisded gyermekeiket a leghidegebb téli időkben is messze kénytelenek keresztelés végett elvinni, kiteve azokat a gyöngye gyermekeket a meghülés veszélyének, melynek igen gyakran voltak már gyászos következményei. Kinek kellene magyarázni továbbá, hogy a templomok távolfekvése miatt udvarokban vagy éppen utcákon tartani szokott gyászszertartások nem emelik a vallásos szertartás hatását, veszélyeztetik úgy a szolgálatot tevőknek, mint a résztvevő közönségnek egészségét. Közegészségi szempontból tehát, a terheket viselő nagy közönség érdekében egyrészt, — másrészt egyházi hatalmas czélok szempontjából eljött nagyon is az ideje, hogy új templomok építésében és lelkeszi körök alkotásában központok teremessenek, melyeket a nagy közönség közelben találhasson fel; szellemi gyűpontok hozassanak létre, melyekből a hit, szeretet, remény, lelki szabadság, mivelődés — egyháziasság, közszellem teremtése végett — szerte lövelljék sugaraikat; míg a tenyészet végkép ki nem szárad, alkalmas pontokon az örök élet forrásait kell megnyitni, melyekből átszivárognak az életadó nedv a társadalmi élet minden rétegébe, miként a folyó vizekből szerte terjedő cseppek a partok vidékein gazdagabb virányt táplálnak és éltetnek.

Nagyon fontos e cél, Debreczennek polgárilag is érdekében áll megvalósítása, hogy megmaradhasson e város annak, a mi eddig volt, a tiszántuli Calvinismus szervezetben is méltó székhelyének és magyarhoni hitfeleink büszkeségének. E cél valószínűsítésére csak egyik eszköz a templom felemelése, ennél azonban, ha az utókor kárhóztató ítéletét méltán túrni nem akarjuk, megállapodnunk nem szabad. A Csapó-utcai részen több mint tizezer lélek érdeke parancsolja, hogy ott is templom épüljön és központ teremtessek. Legyen hála a gondviselő Istennek, a porában is áldott néhai Vecsey Imre ur és neje Bruckner Karolina asszony nagy alapítóink megteremtették az ottani templomépítés alapját; de halogatnunk az építést nem volna szabad, mert egyházi és szellemi élet terén minden év eltünése káros és veszélyes mulasztás, melynek következményeit pótolni nehéz lesz, sőt, a mitől Isten oltalmazza egyházunkat, idővel késő is lehet. Ezekben a nagy czélok valószínűsítésében fel kell buzdulnia a közérdeklődésnek és egyesek áldozatkészségének, mert a mozgalom és tevékenység a nagy közönség és nép érdekében történik; meg kell mozdulnia a nemes város multban tevékeny szellemének: hogy együtt karöltve hozzassák létre, a mi Debreczen polgári és egyházi életét nemesíteni van hivatva; s a mit létre kell hoznunk a vallásosság, egyháziasság szempontjából, nép, mivelődés és közszellem érdekében.

Hitemet vesztettem volna Debreczen város polgárainak jövője iránt, ha csak egy perczig is fel tudnám tenni, hogy ez a nép, melynek ősei a letűnt századok zivataros és békés idejében bölcseségöknek oly fényes jeleit szolgáltatták, ma már nem képes felemelkedni a nagyszerű alkotások méltánylásáig; ha el tudnám hinni, hogy ezen nép közt, mely hajdan nehéz időkben is nagy intézményeket tartott fenn s nagy alkotásokat teremtett, ma már az áldozatkészséget és nagy czélok iránti lelkesültséget hasztalan keresük. De fávol tőlem sötét gondolatok! Debreczen város kö-

zönségével állok szemben, mely a nagy ősöknek lelkét őrzi örökségül; melyet tetteiben, életjelenségeiben tisztelni tanultam! Ha közbuzgóság emelte díszes nagy templomunkat: a közérdeklődés vetelkedik ennek az újnak, majd midőn felépül, felszerelésében s nem enged nyugtot önmagának addig, míg ama másik templom, ott a Csapó-utcai részen, szintén felemelve nem lesz. Debreczen nem lehet méltatlan a nemes ősköz, a dicső multhoz. Hitem erős, hogy megadja Isten érdem, mikép láthatom még népünk lelkesedésének árját a jelzett egyházi nagy czélok valószínűsítésében; részese lehetek a magasztos örömeinek, melyben a nagy alkotás bevégezése után egyesült érzéssel énekeljük: Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek!

Somogyi Pál.

A n.-kikindai reform. fiókegyház szervezkedése.

Azt hiszem, alig volt Magyarországnak egy-egy tájéka, melyben annyira minden lelki gondozás nélkül lettek volna a ref. hivek, évek hosszú során át, mint Torontál-megye felső része. Pedig itt szép számmal vannak reformátusok. Az 1880-ik népszámlálás adatai szerint N.-Szent-Miklóson van 97, N.-Kikindán 86, Valkányban 54, Mokrinban 38, Perjámoson 42, 9 helyen meg több van mint 20, 5 helyen több mint 15, 14 helyen meg több mint 10, 28 helyen több mint 5 s 70 helyen van 1—5-ig.

Ezen nagy elszórtágon könyörölendő s lelki gondozásban részesítendő, határozta el a békés-bánati egyházmegye a tavaszi közgyűlésén, hogy ezen szétszórtágot lelki gondozása s hitőkben s nemzetiségökben való megtartása végett N.-Kikindán óhajta egy utazó lelkész-tanító állomást szervezni s ennek valószínűsítésére a konventet is felkéri s egyszersmind alólírottat megbizta, hogy ezen utazó lelkészi állomás szervezéséhez a szükséges előkészületeket tegye meg.

Ezen egyházmegyei kegyes megbiztatás folytán jelenem én meg már Valkányban, hol összeírva a reformátusokat, az 54 helyett már 60 lelket találtam s Török-Becsén, hol áldozó csütörtökön uri szent vacsora osztással egybekötött isteniszteletet tartottam s gondnokot választottam addig is, míg ez év őszén ott is rendes fiókegyházat szervezhetünk az ott lévő 36 ref. lélekből.

De nem ezen dolgokat akartam megírni, hanem a pünköst első napján N.-Kikindán történeteket.

A nagykikindai rendkívül buzgó s igen értelmes reformátusok már a tavasszal elkezdettek munkálni arra, hogy helyzetüket s állapotukat az egyházi felsőség előtt feltárva, segédelmet kérnek egy lelkész-tanító állomásnak köztök leendő szervezésére.

S ezen buzgóságokat egyházmegyénk már örvendetes tudomásul is vette.

Egyházmegyénk ezen határozata még inkább lelkesítvén őket s a megkezdett jó uton tovább is haladni óhajtván, felkértek, hogy pünköst első napjára menjek ki hozzájuk s tartsak isteni tiszteletet s egyházi gyűlést. Kimentem s Ezékiel 37 r. 1—10. v. felett prédikáltam a gymnasium disztermében 32 férfi és 2 nő hallgató előtt s 14-nek uri szent vacsorát osztottam.

Komolyabb, s Isten igéjét figyelmesebben hall-

gató közönséghez még alig-alig volt szerencsém... Mint a rég szomjazó föld az esőt, úgy itták ezek az Isten igéje tiszta tejét.

Az isteni tisztelet 10—12-ig tartva, a közgyűlést délután 4 órákor tartottuk meg. A hívek teljes számban megjelentek, sőt a vidékről is jöttek, pl. Kossa Endre biléti közjegyző.

A szükséges teendők ritka éleseszüséggel megbeszélve, kimondatott, hogy fők-egyházközséggé alakulnak s az önálló lelkész-tanító állomás szervezhetőségig a nagybecskereki lelkész szolgálatával kívánnak élni s az egyház-tanácsot is megválaszták és pedig a következőleg: egyházi főgondnok Vargha Nagy István törvényszéki bíró, ki a szabadkai ref. egyház szervezése alkalmával buzgóságának s bölcs tapintatának szép jeleit adta. Gondnok: Domonkos Jenő gymnasiumi igazgató. Jegyző: Koós István ügyvéd. Presbyterek: Hajdu kir. főmérnök, Zsiros K. törvényszéki bíró, Dr. Kósa Zsigmond kir. ügyész, Dus Sándor kir. járásbíró, Erődy Dániel tanár s hírlapíró s Vargha iparos.

A gyűlés továbbá folyamában kimondatott, hogy egy a vidéki, mint helybeli reformátusokról egy teljes névjegyzék készitendő s aztán minden egyháztag felkérendő, hogy mennyivel járulna egy N.-Kikindán felállítandó lelkész-tanító állomás létesítéséhez? S végül kimondatott, hogy egy a helyzetet teljesen felderítendő emlékirat készitendő s az egyházi felsőbb hatóságainkhoz, mint egyes buzgó hitsorsosainkhoz megküldendő s becses pártfogásuk kérendő.

A napot társas vacsora rekeszté be, melyen buzditóbbnál buzditóbb, lelkesítő felkösztöntők mondattak melyek közül különösen kiemelkedett Dr. Kósa Zsigmondnak, a debreczeni iskola egykori növendékének s Szatmármegye fiának kétszer is mondott komoly, lelkesítő s tette gyulasztó beszéde.

11 órákor véget vetve mindennek, elbúcsúztunk egymástól és pedig azon hitben és reményben, hogy egy oly fának magvát veténk el, mely a szerencsés viszonyok, — s egyházi felsőbb hatóságaink kegyes támogatása folytán kikelve s egyházunk s hazánk jobbaitól ápolatva s a nagy-kikindai s felső-torontáli ref. hívek által hűségesen gondozva, idővel egy oly terebélyes fává fog nevedni, melynek enyhet adó árnyéka alatt sokan találnak véreink közül enyhületet és oltalmat.

Szalay József

n.-becskereki lelkész.

Egyháztörténelmi töredék.

A Bécsbe fölhívott és megjelent bizalmi férfiak tanácskozásai
1855. máj. 17. — jun. 20-ig.

XVI.

Huszonharmadik, utolsó ülés junius 18-án 11 óra után.

Megjelent közöttünk miniszter ur ő excellentiája és elnökölt.

Megelégedését nyilvánította munkálkodásunkkal, miután tudja a jelentésekből, hogy alaposan s minden tárgyaknak a mélyére menve tanácskoztunk; örömét a felett, hogy több nehéz tárgyra nézve egyértelműre jutottunk; köszönetét szorgalmunkért, fáradozásunkért.

Miután beadatott hozzá — így folytatá — azon tárgyak lajstroma, melyekre nézve egyértelmű megállapodások jöttek létre, parancsolta azokat felolvasatni. (Török Pál ur nyújtotta be e dolgozatot, mint már előbb értettem Zimmermann urtól.)

A főpontok — amennyire jut eszembe — ezek voltak:

1) Zsinattartás szabadsága. Említette Zimmermann ur, hogy általam be van adva a törvényjavaslat formulázva. Erre ő excellentiája: „részemről én erre örömet hajlok; de a meny nyiben ez a XXVI-ik articulustól eltér, ő felsége beleegyezése nélkül itt határozottan nem nyilatkozhatom; de reményem, hogy meg fog adatni.“

2) Superintendenciák conferentiája. Itt előadta Zimmermann ur, hogy erre nézve is én — Kuzmáni urral — a törvényjavaslatot formulázva elkészítettem s beadtam. Hozott fel belőle részleteket. Én is említettem többeket; említettem azt is, hogy ennek teendője lesz a zsinat összehívása is; hogy léssen a belőle alkotandó választmány, némely pörökre nézve bírói hatóság stb.

Ő excellentiája: Nézete szerint ez meglehet; kifogása ellene nincs. Reményt nyujt e részben.

3) Főconsistorium neve iránt. Kaiserliche Königl. Kirche Kirchenrath, hogy ez egyetemes és egy legyen a két consistoriumra nézve; a praesidium — mind a fő, mind a vicze — felváltólag a két felekezetből legyen. Minden subalternusai is hitrokonainkból álljanak.

Itt is felemlítette Zimmermann ur (miután előre figyelmeztettem arra), hogy én itt eltérő véleményt nyilvánítottam azon okból, mivel nem akarom valami unió-féle tervnek gyanítható belevegyítése által, vagy gátolni ezen hatóságnak létesülését, vagy azt magát vizály terére ten. i stb.

Ő excellentiája: Ez utóbbira maga is oly értelemben van, hogy nem lenne czélszerű ily valami hit dolgába is vágható intézkedésnek belevegyítése. E részben a németországban közbejött ilyenmü kísérletek s ezek eredménye tanúságot adnak.

Egyébiránt az egészre nézve nem lát semmi ellenzésre okot stb. Pártolni fogja.

4) Az általam beadott jegyzéke azon tárgyaknak, melyek még zsinatilag kidolgozandó részletes törvényeket igényelnek!

Ő excellentiája kérdezte: minő tárgyak ezek? Olyanok-é, melyek a törvényjavaslatához tartoznak? Zimmermann ur felelte: hogy igen. Én pedig előadtam, hogy a §-ok során végig menve jegyezgettem ki ezeket; aztán némely az egyházi igazgatást illető tárgyak is összefüggőleg adattak hozzá. Például felhozattak: az Ordinatio; az Installirung; Disciplinárék stb.

Kérdé továbbá: hogy ezen törvények majd az első zsinat által lennének e meghozandók. Igen. Erre teljes beegyezését nyilvánította.

5) Az esperesi functions-zulage és a superintendensi Besoldung. Ezen nevek helyett Unterstüztungs Pauschale. Maga pedig a segedelem nem egyéneknek, de a testületeknek adandó oly móddal, hogy a kitűzött fő czél az oberconsistorium specialis megszabása szerint, első helyen teljesítettén, a többi, egyházi jótékony czélokra fordíttassék stb.

Ő excellentiája: Ebben nem lát semmi ellenzendőt, azonban erre is legfelsőbb jóváhagyás szükségeltetik.

(NB. Ezek voltak — mert több nem jut eszembe — a főpontok.)

Ekkor ő excellentiája, ismételvén megelégedésének, örö-

mének, köszönetének nyilvánítását, igen jelentékeny szavakkal ilyformán beszélt:

„Ő felsége eltávozta miatt, nem lehet mindjárt ez ügyben lépéseket tennem; holott pedig a javasolt módosításokra ő felségének legfőbb beleegyezése kívántatik. Eddigi meghatalmazásom ide ki nem terjedvén, ujat kell kérnem és nyernem. Pedig nekem is jövő hónapban el kell mennem, ezen időszak lévén az, midőn eltávozhatom. Ennélfogva nem lehet remélnem, hogy a törvényjavaslat a superintendentiákhoz oly hamar — mint kívánám — kiküldethessék. Bár jóllátom, hogy az urak jelen helyzete is a sietést igényelné; ne hogy aggodalom támadjon az érdeklettek között az eredmény felől: mégis úgy látom, hogy a leküldés nem előbb, mint augusztusra történhetik. Hogy e munka s az urak közreműködése is, az evangélicusokra nézve jó gyümölcsöt teremjen, szívből óhajtom s erre minden lehetőt tenni igyekszem.“

„Én nem csudálom, ha az evangélicusok részéről nincs bizalom, mondá. Nem csuda ez; miután több mint 60 év alatt e fontos tárgyat a kormány be nem végezte s ez által mintegy azt eszközölte, hogy törvény nélkül voltak s az igazgatásban különböző utakat követtek. Ideje már, hogy e nagy fontosságú ügy bevégezve legyen s én azt óhajtom, hogy az illetők meglegedésével történjék ez. Kérem az urakat, igyekezzenek hitrokonaikban bizalmat támasztani s meggyőzni őket a felől, hogy a kormány csak jót akar.“

Egyébiránt köszönetemet ismételvén, az urakat elbocsátom.“

Ekkor felállott Szoboszlai Pap István és ily formán szólott hozzá rögtönözve:

„Euer Excellenz! Vollbracht ist von unserer Seite das Werk, welches Euer Excellenz uns aufzugeben geruheten. — Vollbracht ist es so, wie wir es zu vollbringen vermochten, wie es in unsern Kräften war. Vollbracht ist es in treuer Befolgung der huldreichen Anweisung, welche Euer Excellenz uns zu ertheilen geruheten, mit rückhaltloser Freiheit, Offenheit, Aufrichtigkeit, unsere Ansichten zu äussern.“

Ich nehme mir die Freiheit, nicht bloss in meiner, sondern auch im Namen meiner Mitarbeiter, in tiefer Demuth zu erklären, dass das gnadenreiche Vertrauen Euer Excellenz gegen uns, gleichfalls unbegrenztes Vertrauen in uns erweckte, Vertrauen darüber, dass Euer Excellenz es mit uns, und mit unserer Sache gut meinen, dass die hohe Regierung in dieser Hinsicht das Gute will.“

Ich hoffe, wir hoffen, dass auch unsere Glaubensgenossen veranlasst werden, gleiche Hoffnung zu hegen; und wir werden uns bestreben, in ihnen solche zu wecken.“

Was noch übrig ist, besteht darin: theils, dass ich auch im Namen der gnädigst einberufenen Vertrauensmänner, für diese beehrende Huld den tiefsten Dank darbringe; theils, dass ich für uns alle, noch mehr aber für die heiligen Angelegenheiten unserer Religion um die hohe Huld, Gnade und Obhut Euer Excellenz auch fernerhin unterthänigst flehe; theils endlich dass ich wie es auch alle Anwesenden mit mir vereinigen thun, zu Gott bete: Er möge das theuere, auch für uns so segensreiche Leben Euer Excellenz recht lange erhalten! Ja, Gott gebe, dass Euer Excellenz hoch und lange leben!“

Éljen.
Ő excellentiájának eltávozta után, osztálytanácsos Zimmermann ur intézte hozzánk köszönetét kitaró türelmünkért, szorgalmas munkásságunkért stb.; biztosítván maga részéről

bennünket, hogy ő, mint császárnak hű szolgája, úgy a protestáns egyháznak hű tagja, mikép eddig tette, munkakörében mindent szent ügyünk javára elkövetni meg nem szünend.

Mire én ismét felelve nyilvánítottam, hogy köszönetmondása által sokszorossá tette bennünk azon kötelességnek érzetét, mely egyébként is élt bennünk s melyet teljesíteni egyébként sem fogtunk volna mulasztani. Köszönetet mondok tehát mindnyájunk nevében csüggedetlen s csudálandó türelméért; nyilvánitom, hogy mély és szélesen terjedő tudományossága mellett, vallás iránti hő buzgalmát itt megösmerni, kedves alkalmat nyújtott nekünk az együttlét s tanácskozás; alkalmat arra, hogy tisztelni is megtanuljunk. Hogy magas megbízatásunkhoz képest lekiösmertes nyíltsággal adtuk elő nézeteinket, erről — reménylünk — meggyőződött már csak annál fogva is, hogy itt eltérő vélemények is, tartózkodás nélkül kerültek elő, nem egyszer ellenkezők saját véleményeivel. Legyen, kérem, továbbra is hű és buzgó munkás a szent ügynek érdekében, melyért nekünk élnünk és halnunk kell. Isten áldja és tartsa meg.

Végre bucsu szavakat intéztem munkatársaimhoz is, áldást kívánva reájok.

Ezzel eloszlottunk a miniszteri palotából; hólnap XI és 1/2 órakor Zimmermann ur munkaszobájában — felhívása folytán — összejövendők.

Junius 19-én délelőtt XI és 1/2 órakor.

Zimmermann urnál — a két helybeli professor Kuzmáni és Szeremlei urak kivételével — összegyűlvén: mindegyikünknek átadatott miniszter ő excellentiájának egy-egy Decretuma, melyben, buzgóságunk megköszönése mellett odautasítottunk, hogy ki-ki uti és tartózkodási költségeinek kipótlására, a kijelölt összeget, osztályzat szerint stempes papírra irandó nyugtató mellett vegye ki.

Mindenki az eléadott nyugtatót aláírván, a csakhamar meghozott összegek Zimmermann ur által kézbesítették fejenként.

Számomra — professor tekintetes Szűcs István ur is mint titkár a Decretumban mellettem megemlítettvén — 750 pfrt adatott (melyből utóbb 2 pfrt a stempel díjába visszaadandó volt), másoknak per 300—320 pforint adatott.

Tóth S.

(Folytatása köv.)

Különfélék.

Alapköletéti ünnepély Debreczenben. Mint lapunk mult heti számában előrejeleztük, mult vasárnap, f. hó 20-án tétetett le a Czegléd-utczai új templom alapköve igen nagy érdeklődő közönség jelenlétében. Ott volt a püspök ur vezetése alatt a lelkészi kar, a főgondnok, a presbyterium, továbbá Hajdumegye és Debreczen főispánja, a város polgármestere, a tanári kar több képviselője, több magas rangú katonatiszt és előkelő világi s a városból gyűlt nagyszámu közönségben sok uri nő. Az ünnepély a XC. zsoltárnak az egész gyülekezet általi éneklésével kezdődött, mely után Somogyi Pál egyházi főjegyző fölment a csinosan diszített, kathedraszerű emelvényre s messze hallható erős hangon mondá el lapunk jelen számában, a vezércikk után olvasható beszédet. Majd a főiskolai énekhar énekelte Verditől a „Szárnyat ölt fel szívem gondolatja“ kezdetű éneket. Közben püspök ur ment föl az emelvényre s az ének elhang-

zása után remek alkalmi imádságot mondott. A „Legyen te kőfalaidban“ kezdetű énekversnek az énekkar általi zengése közben tétetett be alapkőbe, a Debreczen város, az itteni egyház, iskolák állapotát, a Szombathy-Veresmarthy alapító levelet stbit tartalmazó szelencze, majd püspök ur rövid fohászt mondván, az egyházi főgondnok végezte az ilyenkor végezni szokott szertartást. A gyülekezet végül elénekelte a „Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás“ kezdetű dicséretverset, majd, programmon kívül, a „Hymnus“ és a „Szózat“ néhány versét s ezzel véget ért a emlékeztető ünnepély. Délután 1 órakor társasbéd tartatott, melyen hogy nagyon sok toasztot mondottak, azt szinte fölösleges dolog megjegyeznünk s csak azt említjük föl, hogy az első püspök ur mondotta király ő Felsegéért.

Tiszántuli ev. ref. egyházkerület nyári közgyűlése aug. hó 9-én veendi kezdetét. Aug. 6. és 7. napjain lelkészkeséségi vizsgák tartatnak. A második vizsgára jelentkező atyafiak egyházi beszédet tartoznak készíteni 2 Tim. 2: 15 alapján: Igyekezéssel Isten előtt kedves lenni stb.; kátémagyarázatot a 24 urnapjáról, vagyis 62—64 kérdésekről, melyeket bizonyítványokkal együtt aug. 5-én d. u. 4 órakor a püspöki hivatalhoz adják be. Aug. 5-én az egyházkerületi tanügyi bizottság tartja ülését.

Érettségi vizsgálat Debreczenben. A szóbeli vizsgák e hó 24-én vették kezdetüket, az írásbeli vizsgára előállott 65 ifju közül egy visszalépett, 5 pedig dolgozata gyengesége miatt a szóbeli vizsgától visszautasított; egy reáliskolai érettségi vizsgát tett ifju a latin nyelvből állott elő vizsgatételre: e szerint 60-an bocsáttattak szóbeli vizsgára. A vizsgák e hó 29-én rekesztetnek be.

Érettségi vizsgálat H.-M.-Vásárhelyen. H.-M.-Vásárhelyen az érettségi vizsgálat e hó 19—21. napjain tartatott meg. Írásbeli vizsgálatot tettek összesen 33-an, kik közül azonban 6-an dolgozataik gyengesége miatt szóbeli vizsgálatra nem bocsáttattak. A szóbelire bocsáttott 27 ifju közül a vizsgálat követelményeinek jelesen megfelelt 1, jól 8, egyszerűen 12. Nem felelt meg 6, kik közül 4 a szeptember hó elején tartandó pótvizsgálatra, 2 pedig a vizsgálatnak egy év múlva ismétlésére utasított.

Jubileum. A kolozs-kalotai ev. ref. egyházmegye szeretett esperese Szakács István papságának 50 éves jubileumát ünnepli 1886. július 4-én Szász-Lónán. Szívből üdvözljük mi is az ünnepeletet.

A berlini egyetem hallgatóinak összes száma a nyári szemeszterben 4434, tehát 909-czel kevesebb, mint a téliben volt. Az egyes fakultások népessége a következő: theologia 606 (apadás 120), jog 887 (a. 399), orvostan 1175 (a. 130), philosophia 1766 (a. 260.) E nagy mérvű apadás oka abban keresendő, hogy a hallgatók egy része a nyári félév beálltával a kisebb fekvésű s kedélyesebb délnémet városok egyetemeire távozik. Ausztriából van 28 hallgató (a télen 34 volt); a Magyar korona országaiából 44 (a télen 54 volt.) E szám a következőleg oszlik meg: theologia 6, jog 3, orvostan 10, bölcsészeti szak 25. A hat magyarországi theologus a következő: Bodicky Cyrill, Lassel Gyula,

Netoliczka Oszkár, Révész Kálmán, Scherg György, Ziegler Károly; vagyis magyarországi református 1, ágostai hitv. 2, erdélyi szász ágost. 3. Sajnálattal kell jeleznem, hogy említett tiszteletreméltó „commilitó“-imal sem az itteni magyar-egyletben, sem az egyetemi előadásokon nem volt szerencsém még eddig találkozni. De hiszen kettőnek közülök nem is „Ungarn“, hanem Siebenbürgen“ a hazája; legalább a hivatalos egyetemi névjegyzék szerint. Megjegyzendő végre, hogy a magyarországi hallgatók száma tényleg csak 40, mert 4 olyan is szerepel a jegyzékben, kik már végkép itt hagyták Berlint. E 40 hallgató közül 28 izraelita vallású, köztük a bölcsészeti szakon 5—6 rabbi növendék.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak: **Csiky Lajos, Géresi Kálmán.**

H I R D E T É S E K

Pályázat tanári állomásokra.

A mezőturi ev. reform. hat osztályu gymnasiumnál üresedésben levő két tanári állomásra az egyház mint fentartó testület pályázatot hirdet. Ezen állomások tantárgyai a következőleg vannak csoportosítva:

1. Mennyiségtan és természettudományok (ez időszertint főleg természetrajziak) hetenként 24 órán.

2. a) Rajzoló geometria, szabadkézi rajz és szépírás; b) mennyiségtan az alsóbb osztályokban, jelenleg heti 26 órán.

Mindkét állomás javadalma külön-külön 900 oszt. frt, évnegyedenként egyenlő részletekben előre fizetve.

A pályázók képesítésük és egyéni hajlamaik szerint a kifert tantárgyaknak a fentebbitől eltérő csoportosítását kérhetik s az a körülmények kedvező találkozására esetén figyelembe fog vétetni. A rajzoló geometria és szabadkézi rajz tanítására megválasztandó tanár az iparos növénydekeknek vasárnapi rajztanításáért mellékes díjazásra is számithat, a mi ez időszertint 80 frt. — Ezen állomásokra okleveles, illetőleg az országos törvény által középiskolai tanításra képesített evang. reform. vallású egyének pályázhatnak. — Állandósíttatásuk egy évi sikeres működés után következik be. Képesítéssel még nem bíró egyének csakis esetleg és ideiglenesen választatnak meg. A kellően felszerelt pályázati kérvények a f. 1886-ik évi július 24-ik napjáig alulírotthoz küldendők.

Mezőturon, 1886. június hóban.

Turgonyi Lajos,
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A bődög emlékezetű Nagy József kegyes alapítványából az 1885. évről oda ítélendő 500 forintos ösztöndíjra pályázat nyittatik. Mely pályázatnál megkivántatik, hogy:

1. Az illető pályázó magyar, reformált vallású s a felsőbb tudományokat a debreczeni főiskolában végezte legyen.

2. Kitűzött pályájának lelkészi, vagy tanárinak kell lenni.

3. Szükséges, hogy a bölcséleti s hittanszaki tudományokon kívül a latin nyelvben annyira jártas legyen, hogy a római klasszikus írókat jól értse; mit hogy jól ért, úgy azt, hogy a görög-nyelvtanból kitűnő osztályzata van, érettségi bizonyítványával kell igazolnia.

4. Megkivántatik pályázótól, hogy az élő nyelvek közül a német nyelvet teljesen értse és egész folyékonyan beszélje, a francia nyelvben is bírjon olyan készüllettel, hogy a könyveket jól értse. Ez utóbbiakra nézve is elengedhetetlen szabályul tüzetvén, hogy ezek is illetékes és tekintetbe vehető bizonyítványokkal igazoltassanak.

Az ekként felszerelt — máskép figyelmen kívül hagyandó — pályázati kérvények, folyó évi augusztus 5. napjáig Révész Bálint püspök és alapítványi bizottsági egyik elnök urhoz lesznek betérjesztendők.

Debreczen, 1886. június 24.

Tóth Sámuel,
a bizottság jegyzője.

Pályázat.

A h.-böszörményi hat osztályu, polgári iskolával kapcsolt ev. ref. gymnasiumban egy rendes tanári állomásra pályázat hirdettetik. E tanári szék tantárgyai: történelem és görög nyelv. — Javadalmazás 800 frt évi fizetés, 100 frt lakbér.

Pályázhatnak a törvény szerint képesített ev. ref. tanárok és tanárjelöltek. A képesítési okmányokkal s egészségi bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények július 25-ik napjáig alólírotthoz küldendők. A megválasztandó tanár két évi próbaidő után fog állandósíttatni.

H.-Böszörmény, 1886. június 15.

Szeremlei József,
lelkész.

3—2

Pályázat

a szatmári ev. ref. elemi leányiskola egyik tanítónői állására.

E tanítónői állás javadalma:

1-ör. Évi 500 frt fizetés és 100 frt lakbér havi részletekben előre a városi pénztárból.

2-or. 41 és $\frac{1}{2}$ köbméter tűzifa a városi erdő területen, vagy udvarra szállítva ennek kétharmad része, melyből a megválasztandó tanítónő a tanterem kellő fűtetéséről, az egyháztól fizetett fűtőszolga által gondoskodni tartozik.

3-or. A női kézimunka tanításáért a növendékek szüleitől egész évre minden tanítvány után 1—1 frt tanítási díj szedhető.

A megválasztandó f. évi szeptember 1-én állását az elemi II-ik osztály tanításával elfoglalni s a szatmári ev. ref. egyházmegye tanítói gyámintézetébe mint tag belépni köteles.

Pályázhatnak tanítónői oklevéllel bíró ev. ref. vallású nők.

A pályázati kérvények Berky István lelkész, iskolaszéki elnökhöz f. évi július 10-éig beküldendők.

A választás július hó 20-ikáig mindenestre megtörténik.

Szatmáron, 1886. június 7-én tartott egyháztanács gyűlésből. 2—2

Berky István,
lelkész-elnök.

Böszörményi Károly,
kir. tanácsos, főgondnok.

Pályázat

a szatmár-németi ev. ref. gymnasiumban az 1886/7. isk. évi szeptember 1-én elfoglalandó rendes tanári állásra.

A megválasztandó rendes tanár szaktudománya a latin és magyar nyelv, esetleg más rokon tantárgy is; heti órák összege legfőleg 24. Fizetése 900 frt készpénz, három havi részletekben előre; 41 köbméter beszállítatlan tűzifa, melyből egy tantermet fűtetni tartozik.

Föltétel: ev. ref. vallás és középiskolára képesítettség, mi oklevéllel vagy hiteles másolattal igazolandó.

A megválasztott tanár sikeres próba év után állandó alkalmazást nyer s a tanári nyug- és gyámintézetnek jogos és kötelezett tagjává lesz.

Pályázók kellően felszerelt kérvényeket 1886. július 8-ig Dr. Farkas Antal igazgatótanácsi elnökhöz küldjék be.

Szatmártt, 1886. június 8.

Vozári Gyula,

3—3

igazgatótanácsi jegyző.